

Na temelju članka 58. i 59. Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (Narodne novine br.119/2022), članka 169. stavka 3. Statuta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te članka 101. Statuta Fakulteta turizma i ruralnog razvoja u Požegi, pročišćeni tekst te članka 62. Pravilnika o studijima i studiranju na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, FAKULTETSKO VIJEĆE Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakulteta turizma i ruralnog razvoja u Požegi, na ____ . sjednici u akademskoj godini 2026./2027. održanoj _____ 2026. godine, pod točkom x. dnevnog reda, donosi

PRAVILNIK O ZAVRŠNOM/DIPLOMSKOM RADU

I. Uvodne odredbe

Članak 1.

(1) Ovim se Pravilnikom uređuju uvjeti i način prijave i izrade završnog/diplomskog rada, postupak obrane završnog/diplomskog rada, ocjenjivanje završnog/diplomskog rada te izdavanje dokumenata o završenom studiju za studente Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakulteta turizma i ruralnog razvoja u Požegi (u daljnjem tekstu: Fakultet).

Članak 2.

(1) Student stječe pravo na izdavanje dokumenata o završenom prijediplomskom studiju na Fakultetu kada položi sve ispite i izvrši druge studijske obveze, prijavi i uspješno izradi završni rad te završni rad obrani, u skladu s odredbama Statuta Fakulteta i odredbama ovog Pravilnika.
(2) Student stječe pravo na izdavanje dokumenata o završenom diplomskom studiju na Fakultetu kada položi sve ispite i izvrši druge obveze, prijavi i uspješno izradi diplomski rad te obrani diplomski rad, u skladu s odredbama Statuta Fakulteta i odredbama ovog Pravilnika.

Članak 3.

(1) Završni/diplomski rad je samostalna obrada utvrđene teme.
(2) Izradom završnog/diplomskog rada student treba pokazati sposobnost primjene teorijskog i praktičnog znanja te sposobnost samostalnog služenja stručnom i znanstvenom literaturom u pisanoj obradi teme.
(3) Završni/diplomski rad mora biti samostalno izrađen od strane studenta u skladu s ovim Pravilnikom, Uputama za izradu završnog/diplomskog rada (dalje u tekstu Upute) (Prilog 1) i Smjernicama za korištenje umjetne inteligencije na Fakultetu turizma i ruralnog razvoja u Požegi (dalje u tekstu Smjernice).
(4) Završni/diplomski rad piše se na temu iz strukovnog područja studija kojeg student pohađa.
(5) Tema mora biti određena iz kolegija koji je student upisao.
(6) Rad mora biti napisan na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu. Rad može biti napisan i na stranom jeziku a u tom slučaju student je dužan sažetak napisati na hrvatskom jeziku. Prije predaje rada student je dužan pažljivo pročitati rad i ispraviti pravopisne i gramatičke pogreške.

Članak 4.

(1) Fakultetsko vijeće imenuje Odbor za završne i diplomске radove (dalje u tekstu Odbor).

(2) Zadaće Odbora:

- predlaže Fakultetskom vijeću kvote završnih/diplomskih radova po nastavniku za tekuću akademsku godinu;
- prikuplja prijedloge tema na hrvatskom i engleskom jeziku od nastavnika te ih nakon pregleda i eventualne korekcije šalje objedinjeno na objavu na službenu web stranicu do 30. listopada tekuće akademske godine;
- razmatra i odobrava mentora, komentora, prijavu teme rada i prijavu obrane;
- odobrava Povjerenstvo za ocjenu i obranu završnog/diplomskog rada (dalje u tekstu Povjerenstvo);
- rješava zamolbe studenata vezane uz završne/diplomске radove (dodjele mentora, promjena mentora i sl.).

(3) Odbor se sastaje u pravilu jednom mjesečno i razmatra te digitalno kroz sustav Sceduly odobrava mentora, komentora, temu, Povjerenstvo i prijavu obrane.

(4) Fakultetsko vijeće rješava prigovore i žalbe studenata na rad Odbora.

(5) Fakultetsko vijeće donosi Odluku o rokovima za prijavu i obranu završnih i diplomskih radova na studijima Fakulteta. U pravilu, rokovi za prijavu teme su svaki mjesec do kraja travnja tekuće akademske godine, a rokovi obrane završnih/diplomskih radova su u prosincu, veljači, lipnju, srpnju i rujnu.

Članak 5.

(1) Mentor završnog/diplomskog rada može biti nastavnik Fakulteta izabran na znanstveno-nastavno ili nastavno radno mjesto, koji je nositelj kolegija u okviru kojeg se tema predlaže. Iznimno, mentor završnog rada može biti i suradnik zaposlen na suradničkom radnom mjestu asistenta ili višeg asistenta koji sudjeluje u izvođenju nastave s najmanje pet godina radnog iskustva u visokom obrazovanju.

(2) Mentor završnog/diplomskog rada može biti i vanjski suradnik Fakulteta ako je, sukladno izvedbenom planu nastave, nositelj kolegija iz kojeg je tema predložena.

(3) U slučaju da se kolegij iz kojeg je tema ne izvodi u akademskoj godini u kojoj je tema predložena, Fakultetsko vijeće imenuje nositelja kolegija za tu akademsku godinu.

(4) Komentor može biti osoba koja ima značajne radove i/ili iskustvo u problematici iz koje je tema završnog/diplomskog rada te najmanje onu stručnu spremu koju student stječe završetkom studija.

(5) Obveze mentora su:

- dostaviti prijedloge tema završnih/diplomskih radova Odboru najkasnije do 30. rujna za sljedeću akademsku godinu (Prilog 2.);
- kroz sustav Sceduly zajedno sa studentom prijaviti temu, odobriti obranu, te dati prijedlog Povjerenstva;
- upoznati studenta sa svrhom, načinom pisanja i ciljevima završnog/diplomskog rada;
- upoznati studenta s postupcima vezanim uz prijavu teme, izradu i obranu rada;
- pomagati studentu u procesu izrade završnog/diplomskog rada svojim stručnim savjetima i smjernicama;

- omogućiti studentu dostavu radnih verzija završnog/diplomskog rada u digitalnom obliku;
- u roku od 15 radnih dana pročitati tekst rada koji mu dostavlja student te dati mišljenje i sugestije za ispravak rada;
- provjeriti tekst završnog/diplomskog rada te utvrditi je li on u skladu s ovim Pravilnikom i Uputama;
- izvršiti provjeru završne verzije rada kroz informatički sustav za provjeru izvornosti Turnitin te ako rad zadovoljava uvjete izvornosti (do 30 % preuzimanja iz tuđih autorskih djela i drugih izvora), izdati pozitivno Izvješće, a ako rad ne zadovoljava uvjete izvornosti, rad vratiti studentu ili ga stegovno prijaviti;
- po završetku provjere izvornosti rada popunjeno i potpisano Izvješće o izvornosti (Prilog 4.) učitati u Sceduly;
- pravovremeno dostaviti radnu verziju završnog/diplomskog rada, u elektroničkom obliku, usklađenog s ovim Pravilnikom i Uputama svim članovima Povjerenstva, uključujući i zamjenika i komentora (ako postoji);
- evidentirati komentora (ako postoji) prilikom Prijave teme rada kroz Sceduly. U slučaju da komentor nije naveden u bazi javiti se administratoru sustava kako bi se omogućilo njegovo evidentiranje;
- dostaviti komentoru (ako postoji) Obrazac za komentora (Prilog 3.) te kada ga komentor popuni dostaviti u Odjel za studente i studije.

(6) Obveza komentora je pomagati studentu u procesu izrade završnog/diplomskog rada svojim stručnim savjetima i smjernicama.

Članak 6.

(1) Povjerenstvo se sastoji od: predsjednika, mentora, člana povjerenstva i zamjenika. U Povjerenstvu se može imenovati i komentor.

(2) Za člana ili predsjednika Povjerenstva može biti imenovan nastavnik čije je područje stručnog i znanstvenog djelovanja srodno problematici iz koje je tematika završnog/diplomskog rada. Za člana ili predsjednika Povjerenstva kod obrane završnih radova može biti imenovan i suradnik zaposlen na suradničkom radnom mjestu asistenta ili višeg asistenta koji sudjeluje u izvođenju nastave s najmanje pet godina radnog iskustva u visokom obrazovanju.

(3) U slučaju da završni/diplomski rad ima komentora, on može pregledavati završni/diplomski rad i sudjelovati na obrani završnog/diplomskog rada, ali ne može ocijeniti studenta.

(4) Zamjenik može zamijeniti bilo kojeg člana Povjerenstva.

(5) Obveze Povjerenstva su:

- u roku od 10 radnih dana pročitati tekst rada koji im dostavlja mentor, provjeriti tekst rada te utvrditi je li on u skladu s ovim Pravilnikom i Uputama i dati mišljenje i sugestije za ispravak i doradu rada;
- nakon studentovih ispravaka i dorade rada dati mentoru suglasnost za postupak prijave obrane.

Članak 7.

(1) Student koji pristupa izradi završnog/diplomskog rada mora:

- proučiti ovaj Pravilnik i Upute;
- kroz sustav Sceduly zajedno sa mentorom prijaviti temu završnog/diplomskog rada;
- samostalno izraditi završni/diplomski rad sukladno ovom Pravilniku, Uputama i Smjernicama;
- dostaviti mentoru najkasnije do 1. srpnja tekuće akademske godine prvu verziju završnog/diplomskog rada;
- osobitu pažnju posvetiti ispravnom citiranju literature i navođenju tuđeg teksta, kako djelo ne bi bilo plagijat;
- potpisati Izjavu o autorstvu rada te ju vlastoručno potpisanu umetnuti na kraj rada u tiskanom i digitalnom obliku;
- postupati sukladno napucima, uputama i primjedbama mentora, komentora i članova povjerenstva;
- pristupiti izradi rada na način da pokaže sposobnost povezivanja stečenog znanja s konkretnim zadatkom, kao i samostalnost u rješavanju problema struke na razini zvanja stečenog završetkom studija.

II. Prijava teme završnog/diplomskog rada

Članak 8.

(1) Student stječe pravo na odabir i prijavu teme završnog/diplomskog rada, uz prethodni dogovor s mentorom, kada upiše završnu godinu studija a najkasnije do 30. travnja akademske godine u kojoj planira završiti svoj studij.

(2) Student može podnijeti pisanu zamolbu Odboru da mu se odredi mentor ukoliko sam ne može pronaći mentora za izradu završnog/diplomskog rada.

Članak 9.

(1) Mentor ispunjava, u dogovoru sa studentom, kroz Sceduly Prijavu teme završnog/diplomskog rada te ju elektronički potpisuju i kroz sustav šalju na odobrenje Odboru.

(2) Naziv teme rada mora biti specifičan i informativan te što je više moguće određivati sadržaj rada. U nazivu rada treba izbjegavati kratice.

(3) Mentor se može u dogovoru sa studentom usuglasiti o novoj temi koja se ne nalazi u popisu predloženih tema na početku akademske godine. Takvu temu nakon unosa u Sceduly, pregleda i eventualne korekcije odobrava Odbor. Odbor razmatra i odobrava temu na sjednicama Odbora u akademskoj godini.

III. Odobravanje teme završnog/diplomskog rada

Članak 10.

(1) Odbor razmatra i odobrava predložene teme završnih/diplomskih radova kao i druge zamolbe studenata vezane uz završne/diplomske radove. Prijavljene teme završnih/diplomskih radova odobravaju se na sjednicama Odbora u akademskoj godini digitalno kroz Sceduly.

(2) U razdoblju od 1. srpnja do 25. kolovoza te od 22. prosinca do 7. siječnja Odbor se ne sastaje.

(3) Odbor može predloženu temu potvrditi, zatražiti njezine izmjene i dopune te može odbiti predloženu temu.

(4) O ishodu prijave teme obavijest se dostavlja kroz sustav Sceduly mentoru, studentu i Odjelu za studente i studije.

IV. Prijava obrane završnog/diplomskog rada

Članak 11.

(1) Student može pristupiti postupku prijave obrane završnog/diplomskog rada kada položi sve ispite i izvrši druge studijske i financijske obveze, prijavi temu, uspješno izradi završni/diplomski rad te dobije pozitivno ocjenjen rad od strane mentora i ostalih članova Povjerenstva.

(2) Student je dužan prilikom prijave obrane završnog/diplomskog rada u utvrđenim rokovima za prijavu obrane:

- popuniti Obrazac prijave obrane kroz Sceduly i dati sve potrebne privole, izjave i popuniti ankete;
- predati spiralno uvezan primjerak rada, koji pripada studentu nakon obrane, u Odjel za studente i studije;
- popuniti i predati u Odjel za studente i studije i drugu dobivenu dokumentaciju;
- dostaviti elektroničkim putem na knjiznica@frr.hr svoj završni/diplomski rad u Word dokumentu te u obliku formata PDF/A radi pohrane u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice.

Članak 12.

(1) Student treba prijaviti obranu završnog/diplomskog rada najkasnije do kraja akademske godine u kojoj je odobrena tema završnog/diplomskog rada u propisanim rokovima.

(2) Student koji nije u propisanom roku prijavio obranu završnog/diplomskog rada treba pristupiti postupku prijave nove teme u novoj akademskoj godini.

Članak 13.

(1) Nakon što student prijavi obranu mentor u sustav unosi prijedlog Povjerenstva i šalje ga na odobrenje Odboru te učitava u Sceduly popunjeno i potpisano Izvješće o izvornosti (Prilog 4.).

(2) Odbor može potvrditi ili izmijeniti Povjerenstvo, te predloženog komentora.

V. Obrana i ocjenjivanje završnog/diplomskog rada

Članak 14.

(1) Ocjenjivanje završnog/diplomskog rada i postupak obrane provodi Povjerenstvo.

(2) Postupak obrane je javan i sastoji se od sljedećeg:

- Predsjednik povjerenstva otvara postupak;

- Kandidat izlaže osnovnu problematiku rada, metode kojima se služio i najvažnije rezultate do kojih je u radu došao. Izlaganje može trajati najviše 15 minuta;
 - Članovi Povjerenstva postavljaju usmena pitanja kandidatu vezana uz područje rada;
 - Kandidat odgovara na pitanja;
 - Nakon što je kandidat odgovorio na sva postavljena pitanja, napušta prostor u kojem je organizirana obrana rada;
 - Povjerenstvo razmatra kvalitetu rada, usmeno izlaganje kandidata o radu i njegove odgovore na postavljena pitanja te na osnovi toga utvrđuje konačnu ocjenu;
 - Povjerenstvo poziva kandidata da mu priopći svoju ocjenu i zaključke.
- (3) O postupku obrane predsjednik povjerenstva vodi Zapisnik o završnom/diplomskom radu (u daljem tekstu Zapisnik).

Članak 15.

- (1) Završni/diplomski rad se ocjenjuje posebno za pisani uradak, a posebno za obranu.
- (2) Ocjene pisanog uratka završnog/diplomskog rada jesu: dovoljan (2), dobar (3), vrlo dobar (4) i izvrstan (5).
- (3) Ocjene obrane završnog/diplomskog rada jesu: nedovoljan (1), dovoljan (2), dobar (3), vrlo dobar (4) i izvrstan (5).
- (4) Članovi Povjerenstva se usuglašavaju o zajedničkoj ocjeni pisanog uratka i ocjeni obrane.
- (5) Konačnu ocjenu završnog/diplomskog rada čini srednja ocjena pisanog uratka i obrane rada.
- (6) Predsjednik Povjerenstva, ocjenu pisanog uratka, ocjenu obrane i konačnu ocjenu unosi u Zapisnik, a konačnu ocjenu i u Prijavnicu. Zapisnik i Prijavnicu potpisuju svi članovi Povjerenstva.
- (7) Ako je ocjena usmene obrane završnog/diplomskog rada nedovoljan (1), obvezno se navode razlozi za takvu ocjenu i oni se unose u Zapisnik te se postupak obrane ponavlja. Ponovni postupak je najkasnije 8 dana od dana obrane završnog rada.
- (8) Kandidat čija se obrana nakon ponovljenog postupka ocijenjeni negativnom ocjenom ponovno pristupa postupku odabira mentora i ostaloj proceduri propisanoj ovim Pravilnikom.

VI. Prijelazne i završne odredbe

Članak 16.

- (1) Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog (8) dana od dana objave na oglasnoj ploči i mrežnoj stranici Fakulteta turizma i ruralnog razvoja u Požegi a primjenjuje se od akademske 2026./2027. godine.
- (2) Sastavni dio ovog Pravilnika su Upute za izradu završnog/diplomskog rada kao i svi Prilozi.
- (3) Izmjena i dopune ovog Pravilnika donose se na način propisan za njegovo donošenje.

DEKAN

izv. prof. dr. sc. Ante Lončarić

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU FAKULTET TURIZMA I RURALNOG RAZVOJA U POŽEGI		JOSIP JURAJ STROSSMAYER UNIVERSITY OF OSIJEK FACULTY OF TOURISM AND RURAL DEVELOPMENT IN POZEGA
---	---	--

Prilog 1. Upute za izradu završnog/diplomskog rada

UPUTE ZA IZRADU ZAVRŠNOG/DIPLOMSKOG RADA

(1) Rad mora biti napisan na **hrvatskom jeziku** i latiničnom pismu. Rad se može pisati i na **stranom jeziku** i u tom slučaju student je dužan sažetak napisati na hrvatskom jeziku. Završni/diplomski rad treba biti pisan u trećem licu stilom strukovnog područja studija.

(2) Za pisanje rada je potrebno:

- odabrati veličinu slova **Times New Roman 12 pt i prored 1.5**,
- koristiti standardne margine (gore, dolje, lijevo, desno po **25 mm**),
- pisati u odlomcima s **uvučenim prvim redom** novog odlomka,
- svako glavno poglavlje započeti **na novoj stranici**,
- naslov poglavlja 1. razine piše se **veličinom slova 14** (velikim štampanim slovima), a sve daljnje razine **veličinom slova 12** (pisana slova).

(3) Završni/diplomski rad se piše na računalu na papiru **formata A4 a kod ispisa se ispisuje jednostrano**.

(4) Završni/diplomski rad sastoji se od:

- **VANJSKE STRANICE** (korica) (Prilog na kraju Uputa) na kojoj se ispisuje:

* SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

* FAKULTET TURIZMA I RURALNOG RAZVOJA U POŽEGI

* logo Fakulteta

* Ime i prezime studenta, JMBAG studenta

* NAZIV TEME

* ZAVRŠNI RAD (za prijediplomske studijske programe) /DIPLOMSKI RAD

(za diplomatske studijske programe)

* Požega, godina.

– **NASLOVNE STRANICE** (Prilog na kraju Uputa) na kojoj se ispisuje:

* SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

* FAKULTET TURIZMA I RURALNOG RAZVOJA U POŽEGI

* Vrsta i naziv studija

* NAZIV TEME

* ZAVRŠNI RAD (za prijediplomske studijske programe) /DIPLOMSKI RAD (za diplomске studijske programe)

* IZ KOLEGIJA

* Ime i prezime mentora, ime i prezime studenta, JMBAG studenta

– **SAŽETKA** (od 100 do 300 riječi) i ključnih riječi (od 3 do 5 ključnih riječi) na hrvatskom i engleskom ili njemačkom jeziku

– **SADRŽAJA** koji je obavezan i predstavlja brojčano-tekstualni pregled dijelova i poddijelova završnog/diplomskog rada pomoću kojega se pronalaze stranice na kojima su ti dijelovi i poddijelovi napisani. Naslov SADRŽAJ piše se velikim slovima (font 14) na vrhu stranice u lijevom kutu. Rad se piše u Microsoft Word programu te je potrebno koristiti automatsku izradu sadržaja (kazala). Stranice sadržaja se ne numeriraju. U obilježavanju dijelova i pod-dijelova treba dosljedno upotrebljavati decimalni sustav, ali najviše do tri decimalne jedinice arapskih brojeva. Prva znamenka svakog pod-dijela (npr. potpoglavlja) mora se podudarati s brojem dijela (npr. poglavlja) kojem pripada, a druga znamenka označava redni broj navedenog potpoglavlja, itd. Potrebno je voditi računa i o tome da veličina slova u naslovima i podnaslovima odražava njihovu važnost, odnosno razinu kojoj dio pripada. Sve decimalne jedinice s pripadajućim naslovima upisuju se u sadržaj završnog/diplomskog rada.

– **UVODA** koji je početni dio završnog/diplomskog rada. U uvodu treba navesti područje tematike završnog/diplomskog rada, jasno i sažeto opisati problem i predmet rada. Treba ukratko navesti svrhu i ciljeve rada i razloge istraživanja. Ponekad se postavljaju i određene hipoteze s ciljem da se njihova ispravnost istraživačkim postupkom i provjeri. Prva stranica Uvoda je i prva stranica rada kojom započinje numeracija stranica (za numeraciju primijeniti arapske brojeve). U Uvodu se ne iznose zaključci i informacije koje zahtijevaju navođenje izvora u literaturi.

- Nakon uvoda slijedi poglavlje koje se odnosi na **PREGLED LITERATURE**. U dijelu pregled literature navode se dosadašnje spoznaje iz tog područja uz navođenje literaturnih izvora. U ovom dijelu potrebno je kritički iznijeti dosadašnja znanja oko teme istraživanja.

- Poglavlje koje se odnosi na **MATERIJALE I METODE ISTRAŽIVANJA**. U ovom poglavlju potrebno je opisati sve materijale i metode korištene u radu. Ukoliko se provedeno istraživanje odnosi na populaciju ispitanika tada metode istraživanja obuhvaćaju opis metoda izbora uzorka ispitanika ili pojava odabranih za ispitivanje, nacrt istraživanja, tj. način provođenja pojedinih istraživačkih postupaka, specifične metode kojima se ti postupci provode, kao i opis instrumentarija korištenog za provođenje ispitivanja. Ako se istraživanje provodilo u laboratoriju ili se radi o terenskom istraživanju, tada je potrebno točno opisati eksperimentalne organizme, a za tvari korištene u radu treba navesti kemijske nazive. Sredstva (različite uređaje) i postupke rada treba točno opisati, kao i samo provođenje ispitivanja, pri čemu treba uključiti sve detalje. Ako se koriste statističke metode sve trebaju biti detaljno opisane.

- Poglavlje u kojem se prikazuju **REZULTATI ISTRAŽIVANJA** kod kojih treba prikazati samo glavne i reprezentativne rezultate te odabrati ono bitno. Rezultati trebaju biti opisani na jednostavan i jasan način, logičnim slijedom, a u pravilu ih treba potkrijepiti fotografijama, crtežima, tablicama ili grafičkim prikazima. U tu svrhu treba izabrati najprikladniji način prikazivanja (tablice, slike, jednadžbe...). Iste rezultate ne treba prikazivati i tablicama i slikama, već odabrati jedan od načina prikazivanja.

- **RASPRAVE** koja govori o značenju rezultata. U raspravi nije potrebno ponavljati rezultate već procijeniti koliko se oni slažu s poznatim činjenicama i rezultatima drugih autora. Po potrebi se poglavlja Rezultati i rasprava mogu objediniti u jedno poglavlje Rezultati i rasprava ako to olakšava razumijevanje istraživanja.

- **ZAKLJUČKA** koji se izvodi nakon provedenih istraživanja. Sadrži vrlo kratku rekapitulaciju svih rezultata, njihov značaj kao i preporuke za daljnja istraživanja koja mogu još potpunije objasniti ispitivanu pojavu.

- **LITERATURE** Student u tekstu završnog/diplomskog rada obvezno navodi izvor korištene literature harvardskim načinom citiranja. Popis korištene literature treba navesti

abecednim redom prema harvardskom načinu citiranja. U popisu korištene literature navode se samo izvori koji su korišteni u radu.

– **POPISA TABLICA, SLIKA, SHEMA, GRAFIKONA I FORMULA** (ukoliko su korištene u radu) **TE KRATICA I SIMBOLA**. Kada je student autor **tablica, slika, shema, grafikona, formula i priloga**, kao izvor navodi se „Izvor: autor“. Kada je student prilagodio navedene elemente potrebama rada, kao izvor navodi se „Prilagođeno prema: „, te izvor u literaturi. Student u završnom/diplomskom radu može koristiti **ilustracije**, sheme i prikaze. Sve ilustracije trebaju biti sastavljene i opisane tako da budu razumljive i bez čitanja teksta. Pod slikama se podrazumijevaju grafovi, sheme, fotografije i sl. Svaka ilustracija mora imati oznaku, broj i naslov. Ako su preuzeti iz literature, nakon naslova slike odnosno tablice obavezno mora stajati literaturna referenca iz koje je dotična ilustracija preuzeta. Ako su preuzete iz strane literature, sav tekst ilustracija je potrebno prevesti na hrvatski jezik. Numeriranje tablica, slika i formula započinje od broja 1 pa sve do n. Naslov tablice, slike, sheme, grafikona i formule se piše iznad same tablice, izvor ispod. Tablice, slike, sheme, grafikoni i formule ne predstavljaju samo dodatak tekstu, nego su oni važan dio rada i obvezno se u tekstu mora pozivati na njih. Student u završnom/diplomskom radu može koristiti **kratice**. Kada se prvi put u tekstu uvodi neka kratica, potrebno ju je objasniti na hrvatskom jeziku i ispisati puni naziv. Dalje u tekstu se može koristiti samo kratica. Popis svih korištenih kratica dodaje se na kraju završnog/diplomskog rada iza tablica, slika, shema i grafikona bez numeriranja naslova (npr. POPIS KRATICA). Strane riječi za koje ne postoji odgovarajući hrvatski izraz ili su se uvriježile u hrvatskom jeziku (npr. *email*, *online* i sl.), potrebno je u tekstu napisati kosim slovima (*italic*).

– **PRILOGA** (ako postoje, npr. anketni upitnik, zakoni, ...). Ukoliko u radu postoji potreba za navođenjem većeg dijela teksta, zakona ili drugih materijala koji nisu djelo autora završnog/diplomskog rada, oni se izdvajaju kao prilog. Prilog može biti pomoćni materijal koji je autor izradio za potrebe pisanja rada, no prema stavu mentora on ne predstavlja suštinski dio rada (ankete, analize, proračune i sl.). Prilozi ne predstavljaju samo dodatak tekstu, nego su oni važan dio rada i obvezno se u tekstu mora pozivati na njih. Prilozi moraju imati izvor. Numeriranje priloga započinje brojem 1 pa sve do n.

– **IZJAVE O AUTORSTVU RADA** (Prilog na kraju Uputa) koja se vlastoručno potpisuje i umeće na zadnju stranicu u radu.

(5) Rad bez priloga bi trebao sadržavati, na prijediplomskim studijima najmanje 20 stranica i ne više od 40, a na diplomskim studijima najmanje 40 stranica i ne više od 50, od Uvoda do Zaključka.

(6) Završni/diplomski rad mora biti samostalno izrađen od strane studenta u skladu s Pravilnikom o završnom/diplomskom radu, ovim Uputama i Smjernicama za korištenje umjetne inteligencije na Fakultetu turizma i ruralnog razvoja u Požegi.

SAŽETE UPUTE ZA CITIRANJE I REFERENCIRANJE **(Harvardski stil)**

1. Osnovna pravila

- U tekstu navesti autora, godinu i po potrebi stranicu.
- Svaki citirani izvor mora biti naveden u popisu literature.
- Popis literature piše se abecednim redom prema prezimenu prvog autora.
- Doslovni citat stavlja se u navodnike; dulji citat piše se u zasebnom uvučenom odlomku.

2. Citiranje u tekstu

Parafraza: Ružić (2024) smatra da... ili ...(Ružić, 2024)

Citiranje: „...“ (Ružić, 2024: 14).

Interpretacija: vlastito objašnjenje uz navođenje izvora.

3. Navođenje izvora unutar teksta:

- 1 autor: Horvat (2022: 25) smatra...; (Horvat, 2022: 25)
- 2 autora: Horvat i Marić (2022: 145) smatraju...; (Horvat i Marić, 2022: 145)
- 2 različita autora u istoj rečenici: Ferišak (2006: 29) i Žibert (2007:44) su dokazali...; (Ferišak, 2006: 29; Žibert, 2007: 44)
- 3 autora: Ivaković, Stanković i Šafran (2010: 226) pokazali su...; (Ivaković, Stanković i Šafran, 2010: 226)
- Više od 3 autora: Žager et al. (2016) kaže...; (Žagar et al., 2016)
- Bez autora: (Anonymous, 2001) ili naslov rada (Style manual, 1996)
- Bez godine: (Horvat, n.d.)
- Isti autor iste godine: Searle (2022a, 2022b), različite godine: Mamadani (2000; 2001)
- Radovi pod okriljem raznih organizacija (Ministarstvo turizma i sporta Republike Hrvatske, 2026)
- Zakoni, pravilnici (Pravilnik o jednostavnim i drugim građevinama i radovima, NN 79/2014); (Zakon o općem upravnom postupku, NN 47/09) ili dalje u tekstu (ZUP, NN 47/09)
- Sekundarni izvor: (Whitehead, 1912 navedeno u Russell, 1975).

4. Elektronički izvori

- U tekstu se citiraju jednako kao tiskani izvori, samo u zagradi dodati riječ URL da se zna kako je to elektronički izvor: Mujić et al. (2014: 15, url)
- U popisu literature obavezno navesti URL ili bazu podataka i datum pristupa.
- Obuhvaćaju: mrežne stranice, e-časopise, e-knjige, online baze, blogove, Wiki, Facebook, X/Twitter, YouTube, izvješća i podatke o tvrtkama.

5. Popis literature na kraju rada - primjeri

Djelo jednog, dva ili tri autora

1. Šošić, I. (2001) *Statistika: udžbenik za srednje škole*. 2. izd. Zagreb: Školska knjiga.
2. Segetlija, Z.; Lamza-Maronić, M. (2000) *Distribucijski sustav trgovinskog poduzeća: distribucija- logistika- informatika*. 2. izmijenjeno i dopunjeno izd. Osijek: Ekonomski fakultet Osijek.
3. Bosilj Vukšić, V.; Hrenaus, T.; Kovačić, A. (2008) *Upravljanje poslovnim procesima: organizacijski i informacijski pristup*. Zagreb: Školska knjiga.

Djelo četiri ili više autora

4. Sikavica et al. (1994) *Poslovno odlučivanje: teorija i praksa donošenja odluka*. Zagreb: Informator.

Citiranja knjige koja nema podatak o autoru

5. *Antologija hrvatske kratke priče* (2001). Zagreb: Disput.

Zbornik radova i zbirka radova (urednik/ci)

6. Tipurić, D., ur. (1999) *Konkurentna sposobnost poduzeća*. Zagreb: Sinergija.
7. Katalinić, B., ed. (2010) *Proceedings: 2nd International Conference „Vallis Aurea“*. Požega: Veleučilište u Požegi; Vienna: DAAAM International.

Završni rad, diplomski rad, magistarski rad i disertacija

8. Budić, H. (2021) *Marketinški aspekti korištenja suvremenih internetskih aplikacija u akademskoj zajednici*. Doktorska disertacija rad. Osijek: Ekonomski fakultet u Osijeku.

Poglavlje u knjizi

9. Sisek, B. (2004) ESOP i ekonomska demokracija. U: Tipurić, D., ur., *ESOP: i hrvatsko poduzeće*. Zagreb: Sinergija, str. 95–126.
10. Smith, J. (1980) The instruments of Hungarian folk dance music. In: Jones, R.; Green, D. (eds.), *Folk music of Eastern Europe*. London: Edward Arnold, str. 46-59.

Znanstveni i stručni rad u zborniku i zbirci radova

11. Andrić, B.; Ružić, I. (2010) Marketing vina na internetu: teorija i praksa. U: Katalinić, B. ur. *Zbornik radova 2. međunarodne konferencije „Vallis Aurea“*. Požega: Veleučilište u Požegi; Vienna: DAAAM International, str. 21-29.

Članak u časopisu

12. Ljubić, D. (2012) Vladavina prava, ustavno sudovanje i fiducija. *Hrvatska pravna revija*, 12 (3), str. 1-11.

Citiranje zakona, pravilnika i uputa te sudske i arbitražne prakse

13. Narodne novine (1992) *Zakon o visokim učilištima*. Zagreb: Narodne novine d.d., 49 (1), str. 2142-2159.
14. Zakon o radu. (NN 149/2009)
15. Ustavni sud Republike Hrvatske, br. UŽ-2438/57 od 18.svibnja 1957.
16. Ustavni sud Republike Hrvatske, U-III-2490/2008 od 9. listopada 2008., Narodne novine, br. 127/08
17. Arbitral Award of 31 July 1989 (Guinea-Bissau v. Senegal) Provisional Measures, Order of 2 March 1990, *International Court of Justice, Report 1990*.

Članak na mrežnoj stranici koji ima autora

18. Holland, M. (1996) *Harvard System*. Poole: Bournemouth University. URL: http://www.bournemouth.ac.uk/service-depts/lis/LIS_Pub/harvardsyst.html [pristup: 06.12.2006]

Članak u elektroničkom časopisu ili online bazi podataka

19. Sinković, G.; Bevanda, V. (2007) Standardi za informacijsko-komunikacijsku tehnologiju. *Informatologia*, 40 (4). URL: <http://hrcak.srce.hr/search/?q=standardi+za+informacijsko> [pristup: 16.03.2007]
20. Liveris, A. (2011) Ethics as a strategy. *Leadership Excellence*, vol.8. No.2. pp. 17-18. Available in: ProQuest [pristup: 13.10.2017.]

Članak na mrežnoj stranici koji nema autora

21. Dynamic action plan (2005) URL: <http://www.minervaeurope.org/publications/dap/dap.pdf> [pristup: 20.11.2005.]

Mrežna stranica

22. Hrvatsko knjižničarsko društvo. URL: <http://www.hkdrustvo.hr/> [pristup: 01.03.2006]

Za e – knjige i knjige kojima smo pristupili preko baze podataka

23. Wheeler, J.C. (2007) *Cosmic catastrophes: exploding stars, black holes, and mapping the universe*, 2nd edn, [e-book], Cambridge University Press, New York. URL: <http://lib.mylibrary.com.ezproxy.lib.monash.edu.au/Open.aspx?id=75048&loc=&> [pristup: 10.01.2012.]
24. Wells, A. T. (2005) *Commercial Aviation Safety*, [e-book] 3rd ed., New York: McGraw Hill, Dostupno preko NetLibrary, [www.netlibrary.com], [pristup: 15.12.2005]

Članci i materijali dostupni preko blogova, Wikija, Twitera, Facebooka, Youtuba

25. Mercoulia, P (2015) *A glimpse into coal's future*, Greenpeace Australia Pacific Blog, [blog post, 15. srpnja]. URL: <http://www.greenpeace.org.au/blog/a-glimpse-into-coals-future/> [pristup: 13.10.2015.]
26. Internet entrepreneur (2012) *Wikiversity*, [wiki, 16. siječnja] URL: https://en.wikiversity.org/wiki/Internet_entrepreneur [pristup: 31.03.2016.]
27. Gillard, J. (2014) *Stella Young was a shining light for care and action on disabilities. We mourn her passing and rededicate ourselves to her spirit.* [Twitter post, 7. prosinca] URL: <http://twitter.com/JuliaGillard> [pristup: 22.10.2015]
28. UWA Library (2015) *Special collections in the Reid Library* [Facebook post, 14. travnja] URL: <https://www.facebook.com/UWALibrary> [pristup: 22.10.2015.]
29. TED Talks (2013) *Ken Robinson: how to escape education's Death Valley* [YouTube video, 10. svibnja] URL: <https://www.youtube.com/watch?v=wX78iKhInsc> [pristup: 22.10.2015.]

Podaci o tvrtci, poslovnom subjektu (izvješća, profil tvrtke, financijski podaci, te powerpoint prezentacija)

30. National Australia Bank Limited (2015) *NAB - 2015 Annual Financial Report*, 16. studeni 2015. Available on: DatAnalysis Premium.[ako postoji mrežna stranica uisat] [pristup: 24.03.2016].
31. S&P/ASX200 (2009) *S&P/ASX daily index data 2000-2009*. Available on: Datastream. [pristup:20.05.2010].
32. Smith, M. (2015) *Management 101*, PowerPoint presentation, MGMT1234: Foundations of Management, The University of Western Australia. URL: <http://www.lms.uwa.edu.au>. [pristup: 20.10.2010.]

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET TURIZMA I RURALNOG RAZVOJA U POŽEGI

IME I PREZIME STUDENTA, JMBAG STUDENTA

NAZIV TEME

ZAVRŠNI RAD

Požega, _____ godina.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET TURIZMA I RURALNOG RAZVOJA U POŽEGI

IME I PREZIME STUDENTA, JMBAG STUDENTA

NAZIV TEME

DIPLOMSKI RAD

Požega, _____ godina.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET TURIZMA I RURALNOG RAZVOJA U POŽEGI

Vrsta i naziv prijediplomskog studija (upisati odgovarajući)

Sveučilišni prijediplomski studij Turizam

Stručni prijediplomski studij Računovodstvo

Stručni prijediplomski studij Elektroničko poslovanje i programsko inženjerstvo

Stručni prijediplomski studij Enogastronomija

NAZIV TEME

ZAVRŠNI RAD

IZ KOLEGIJA UPISATI NAZIV KOLEGIJA

IME I PREZIME MENTORA

IME I PREZIME STUDENTA

JMBAG STUDENTA

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET TURIZMA I RURALNOG RAZVOJA U POŽEGI

Sveučilišni diplomski studij _____

(napisati vrstu i naziv diplomskog studija)

NAZIV TEME

DIPLOMSKI RAD

IZ KOLEGIJA UPISATI NAZIV KOLEGIJA

IME I PREZIME MENTORA

IME I PREZIME STUDENTA

JMBAG STUDENTA

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU FAKULTET TURIZMA I RURALNOG RAZVOJA U POŽEGI		JOSIP JURAJ STROSSMAYER UNIVERSITY OF OSIJEK FACULTY OF TOURISM AND RURAL DEVELOPMENT IN POZEGA
--	---	---

IZJAVA O AUTORSTVU RADA

Ja, IME I PREZIME STUDENTA, JMBAG, OIB, pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi/a autor/ica završnog/diplomskog rada pod nazivom NAZIV TEME te da u navedenom radu nisu na nedozvoljen način korišteni dijelovi tuđih radova.

Prilikom izrade rada (zaokružiti):

1. Sam koristio/la sljedeće alate umjetne inteligencije

- Naziv alata i verzija: (npr. ChatGPT, Claude, Gemini, Copilot)
- Svrha korištenja: (npr. izrada strukture rada, gramatička provjera, analiza skupa podataka)
- Opis interakcije: (kratak opis korištenih upita ili postupaka)

2. Nisam koristio/la alate umjetne inteligencije

Potvrđujem da sam sve generirane sadržaje kritički provjerio/la, nadopunio/la vlastitim zaključcima te da UI alat nije autor rada, već isključivo pomoćno sredstvo.

U Požegi, dan, mjesec i godina završetka pisanja rada

Potpis studenta

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU FAKULTET TURIZMA I RURALNOG RAZVOJA U POŽEGI		JOSIP JURAJ STROSSMAYER UNIVERSITY OF OSIJEK FACULTY OF TOURISM AND RURAL DEVELOPMENT IN POZEGA
---	---	--

Prilog 2. Prijedlozi tema za završne/diplomske radove

PRIJEDLOZI TEMA ZA ZAVRŠNE/DIPLOMSKE RADOVE

Akadska godina: _____/_____

Ime i prezime mentora: _____

Redni broj	Naziv teme na hrvatskom jeziku	Naziv teme na engleskom jeziku	Naziv kolegija	Naziv studija	Povjerenstvo za obranu završnog/diplomskog rada
1.					Predsjednik Mentor Član Zamjenik Komentor
2.					Predsjednik Mentor Član Zamjenik Komentor
3.					Predsjednik Mentor Član Zamjenik Komentor
4.					Predsjednik Mentor Član Zamjenik Komentor
5.					Predsjednik Mentor Član Zamjenik Komentor

U Požegi, _____ (datum)

Potpis mentora

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU FAKULTET TURIZMA I RURALNOG RAZVOJA U POŽEGI		JOSIP JURAJ STROSSMAYER UNIVERSITY OF OSIJEK FACULTY OF TOURISM AND RURAL DEVELOPMENT IN POZEGA
---	---	--

Prilog 3. Obrazac za komentora

OBRAZAC ZA KOMENTORA

Ja _____ OIB _____,
(ime i prezime, titula)

izjavljujem da sam aktivno surađivao u aktivnostima komentorstva studenta/ice

_____,
(ime i prezime studenta/ice)

JMBAG _____, na završnom/diplomskom radu sa temom pod naslovom

na prijediplomskom/diplomskom studiju

_____.
(naziv studija)

Upoznat sam da Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultetu turizma i ruralnog razvoja u Požegi skuplja i obrađuje osobne podatke u skladu s odredbama Uredbe (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) i Zakona o provedbi Opće Uredbe o zaštiti osobnih podataka (NN 42/18) te da se za detalje mogu obratiti Službeniku za zaštitu osobnih podataka.

Svojim osobnim potpisom na ovome obrascu, nakon upoznavanja sa svrhom i razlozima prikupljanja podataka iz ovog obrasca i njegovog popunjavanja, dobrovoljno i na temelju dostatne informiranosti ustanovi: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultetu turizma i ruralnog razvoja u Požegi (dalje u tekstu: Fakultet) dajem privolu za prikupljanje i obradu gore navedenih osobnih podataka u svrhu reguliranja i izvedbe komentorstva na Fakultetu.

U Požegi, _____ (datum)

Potpis komentora:

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU FAKULTET TURIZMA I RURALNOG RAZVOJA U POŽEGI		JOSIP JURAJ STROSSMAYER UNIVERSITY OF OSIJEK FACULTY OF TOURISM AND RURAL DEVELOPMENT IN POZEGA
---	---	--

Prilog 4. Izvješće o izvornosti završnog/diplomskog rada

Ime i prezime studenta	
JMBAG	
Naziv studija	
Naziv teme na hrvatskom jeziku	
Ime i prezime mentora	

IZVJEŠĆE O IZVORNOSTI ZAVRŠNOG/DIPLOMSKOG RADA

ovim se potvrđuje da student/ica u završnom/diplomskom (broj podneska _____) provjerom u alatu za provjeru izvornosti *Turnitin*

☐ ostvario/la je

podudarnost koja zadovoljava uvjete izvornosti i time student/ica može pristupiti obrani završnog/diplomskog rada.

U Požegi, _____ (datum)

Potpis mentora: